

buddets afgivelse har bygget på, f. eks. om erstatningspligt for et bestemt forhold overhovedet foreligger, eller om der eksisterer en egentlig rettighed, således at et indgreb medfører erstatningspligt, lægges uprøvet til grund af den kommission, taksationskommissionen, som i mangel af forlig fastsætter erstatningerne. En prøvelse af sådanne spørgsmål har hidtil alene kunnet ske ved domstolene. Taksationskommissionen har således alene til opgave at foretage en vurdering af de forhold, som besigtigelses- og ekspropriationskommissionen har anset for erstatningsberettigende. Dens afgørelser fremtræder således ikke som en formelig stillingtagen — stadfæstelse eller ændring — af besigtigelses- og ekspropriationskommissionens skøn. Ved den i lovforslaget foreslåede ændring i behandlingsformen for den første kommission, i lovforslaget benævnt ekspropriationskommissionen, vil taksationskommissionen komme til at virke som en egentlig efterprøvende instans, og lovforslaget foreslår, jfr. §§ 7 og 19, at taksationskommissionens kompetence i forhold til den bestående ordning skal udvides således, at kommissionen skal foretage en fuldstændig efterprøvelse af ekspropriationskommissionens afgørelse af et erstatningsspørgsmål, både med hensyn til de retlige betragtninger, som afgørelsen bygger på, og med hensyn til det faktiske vurderingsskøn. Denne ændring begrundes med, at den eksisterende ordning bygger på en uholdbar sondring mellem de retlige og faktiske momenter i et erstatningsspørgsmål. Selv om man tillægger muligheden for en efterfølgende domstolsprøvelse afgørende betydning, må det anses for væsentligt, at den administrative behandling bliver så grundig som mulig, og også af denne grund foreslås det at åbne mulighed for, at ethvert erstatningsspørgsmål kan gøres til genstand for to fuldstændige administrative prøvelser.

Til § 4.

Den administrative ledelse af ekspropriationer, der foretages efter reglerne i forordning af 5. marts 1845, varetages af to statstjenestemænd, kommissarierne ved statens ekspropriationer, se §§ 51 og 52 i lov af 7. juni 1958 om normering og klassificering af statstjenestemandstillinger og tidligere statstjenestemandsløve samt lov nr. 35 af 5. marts 1909 om kommissarier ved jernbanerne m. m. Om kommissariernes forhold og virksomhed før sidstnævnte lov kan henvises til bemærkninger til forslaget til samme (Rigsdagstidende 1908-09, tillæg A, sp. 1937 ff).

Bestemmelserne i §§ 51 og 52 i den almindelige normeringslov forudsættes opretholdt, og lovfor-

slaget forudsætter således stillingernes eksistens. Der er ikke i normeringsloven givet nogen forskrift om, at kommissarierne skal have en særlig uddannelse, men de har i en meget lang årrække haft juridisk uddannelse, hvilket har været naturligt begrundet i de arbejdsopgaver, der er tillagt kommissarierne som ledere af kommissionsforhandlingerne og udførelse af det uden for disse med ekspropriationernes gennemførelse forbundne administrative arbejde. Under kommissionsforhandlingerne skal der direkte og indirekte tages stilling til en række retlige spørgsmål, herunder spørgsmål om hvilke rettigheder der berøres af ekspropriationerne, hvor langt erstatningspligten går, og hvem der kan få del i fastsatte erstatninger. At juridisk sagkundskab er repræsenteret i kommissionerne er derfor nødvendig, og af forhandlingsmæssige grunde bør denne sagkundskab forefindes i ledelsen. Uden for kommissionernes møder skal kommissarierne bringe den af ekspropriationerne foranledigede ejendomsovergang i orden og sørge for erstatningsbetalingen, jfr. lovforslagets § 23. Af disse grunde foreslås det at lovfæste et krav om, at kommissarierne skal være jurister.

I øvrigt forudsætter forslaget § 4 i det hele den nuværende tilstand opretholdt, hvilket betyder, at der eksisterer en selvstændig statsinstitution, der forestår ekspropriationernes gennemførelse og kan tage sig af alle de spørgsmål, der opstår under et stort ekspropriationsanlægs gennemførelse. Grundejere og andre rettighedshavere kan derfor henvende sig til denne institution, såfremt de mener, at ekspropriationsgrundlaget ikke respekteres af anlægsmyndigheden, eller at forudsætningerne for den fastsatte erstatning er væsentligt ændret.

Forretningerne mellem kommissarierne er for tiden fordelt således, at én varetager forretningerne på øerne og én forretningerne i Jylland. Da forholdene kan ændres, således at forretningerne mellem dem bør fordeles på en anden måde, foreslås det, at denne fordeling i det hele afgøres af ministeren.

Til § 5.

De arbejdsopgaver, som de i § 5 omhandlede ekspropriationskommissioner skal bestride, er omtalt ovenfor i bemærkningerne til afsnit III, hvor det også er anført, at disse kommissioner har deres forbillede i de i henhold til forordning af 5. marts 1845 nedsatte besigtigelses- og ekspropriationskommissioner. Disse sidstnævnte kommissioners kompetenceområde har dels været sagligt, dels geografisk begrænset. Ved anlæg af jernbanestrækninger har det fra forordningens gennemførelse været praksis at nedsætte en kommission for det enkelte anlæg. Kommissioner med enkeltstående opgaver nedsæt-